

Respons

Aserbajdsjan: Registrering og statsborgerskap for etniske armenere

Problemstilling/spørsmål:

- Har de etniske armenerne som bor i Aserbajdsjan aserbajdsjansk statsborgerskap?
- Ble armenerne som forlot Aserbajdsjan i perioden 1988–1994 avregistrert?
- Hvilken betydning har registrering/avregistrering for muligheten til å bli aserbajdsjansk statsborger?
- Kunne man bli fratatt sitt statsborgerskap i perioden fram til 1998?

Sosiolpolitisk bakgrunn

Det er konflikt mellom Armenia og Aserbajdsjan om kontrollen over Nagorno-Karabakh. Dette området ligger vest i Aserbajdsjan og er folkerettslig en del av landet. I 1988 eskalerte konflikten. Parlamentet i Nagorno-Karabakh erklærte området som løsrevet fra Aserbajdsjan. Det kom til sammenstøt mellom aserere og armenere i både Aserbajdsjan og i Armenia. Mange ble utsatt for overgrep. I 1992 brøt det ut regulær krig, en krig som sluttet med våpenhvile i 1994, uten at det kom til en endelig løsning på konflikten. I denne perioden (1988–1994) forlot anslagsvis én million mennesker sine hjem. Etniske aserere forlot Armenia og Nagorno-Karabakh og områdene rundt. Etniske armenere forlot Aserbajdsjan. I dag er både Armenia og Aserbajdsjan (med unntak av Nagorno-Karabakh og områdene rundt) etnisk sett svært homogene. Sett fra aserbajdsjansk side okkuperer armenerne ca. 20 prosent av Aserbajdsjans territorium; i disse områdene bor det nesten bare armenere.

Det er ulike anslag for antall armenere i Aserbajdsjan.¹ Felles for de fleste armenere er at de er eldre kvinner som har levd i blandingsekteskap eller er bare delvis etnisk armenere. Enkelte kilder opererer med noen tusen, U.S. Department of State (2010) opererer med ca. 20 000 etniske armenere.

¹ I denne sammenheng holdes armenerne i Nagorno-Karabakh og områdene rundt, utenom.

Det er flere grunner til at det er stor usikkerhet rundt det eksakte antallet etniske armenere i Aserbajdsjan. Det finnes offentlige registre der etnisk tilhørighet er ført inn.² Mange etniske armenere har skiftet navn i et forsøk på å skjule sin armenske tilhørighet. Og flere har oppgitt feil etnisk tilhørighet av samme grunn. En annen faktor er påliteligheten til de som har med de offentlige registrene å gjøre. Aserbajdsjan er et svært korrumpert land (Transparency International 2009). Det kan ikke utelukkes at folk kan bestikke seg til dokumenter med et bestemt ønsket innhold. Videre kan det ikke utelukkes at myndighetene etter nær sagt eget for godt befinnende har manipulert registrene, for eksempel ved at mer eller mindre uønskede personer ble slettet fra listene (Internasjonal organisasjon A i Aserbajdsjan, e-post juni 2009).

Lovverket

Sovjetunionen gikk i oppløsning mot slutten av 1991. Det betyr at det var sovjetiske lover som gjaldt i den aktuelle perioden fra 1988 og fram til Aserbajdsjan fikk sine egne lover. Den sovjetiske statsborgerskapsloven var fra 1978. I tillegg hadde hver av sovjetrepublikkene en egen borgerlov. I Aserbajdsjan var den siste aktuelle loven "On Citizenship of Azerbaijan SSR" datert 26. juni 1990.³ Alle borgere i de 15 sovjetrepublikkene var statsborgere i Sovjetunionen. I tillegg hadde innbyggerne i Aserbajdsjan altså et slags borgerskap i Aserbajdsjan. Aserbajdsjan fikk sin egen statsborgerskapslov i 1998.

En annen viktig lov i denne sammenheng er "the Law of the Republic of Azerbaijan on Registration at Place of Residence and Sojourn" som trådte i kraft 4. april 1996 (Bostedsregistreringsloven 1996). Videre må nevnes dekretet "Rules for Examination of Issues concerning Azerbaijani Citizenship and their Resolution" (1999) og "Law of the Azerbaijan Republic About exit from the country, entry into the country, and about Passports" (Law on entry 1994). Konstitusjonen fra 1995 ble endret i 2002 og 2009. Ved konflikt med andre lover har Konstitusjonen forrang.

Aserbajdsjan er et autoritært og lite demokratisk land. Presidenten har stor makt i forhold til parlamentet og domstolene. Det kan være et stort sprik mellom teori og praksis, mellom det formelle lovverket og håndhevingen (U.S. Department of State 2010).

Bostedsregistrering og statsborgerskap

Hovedregelen i Aserbajdsjan, som i de øvrige tidligere sovjetrepublikker, er at det er stedet man var permanent bostedsregistrert da de nye statene ble etablert, som avgjør hvilket statsborgerskap man skulle få. Det er ikke hvor man faktisk bodde som er avgjørende, men den formelle registreringen. De som ikke protesterte, fikk automatisk nytt statsborgerskap (etter det sovjetiske) ut fra det stedet man var bostedsregistrert.

Sentralt i spørsmålet om statsborgerskap er altså hva de offisielle listene over bostedsregistrering per 1. januar 1992 viste, og hvordan disse listene ble håndtert i praksis av myndighetene. For etniske aserere synes det i hovedsak å ha gått problemfritt. Det spesielle med de etniske armenernes situasjon, var det svært spente og konfliktfylte forholdet mellom

² Etnisk tilhørighet framgår imidlertid ikke av passet, slik det gjorde i det sovjetiske innenrikspasset.

³ Landinfo har forgjeves forsøkt å få tak i et eksemplar av loven.

Armenia og Aserbajdsjan som også virket inn på forholdet mellom etniske armenere og etniske aserere.

Alle kilder som Landinfo har konsultert, er samstemte i at de som bodde og hadde permanent bostedsregistrering i Aserbajdsjan per 1. januar 1992, hadde krav på aserbajdsjansk statsborgerskap. Dette framgår av statsborgerskapslovens § 5.⁴ Dette gjelder uavhengig av etnisk tilhørighet. Det ene store spørsmålet blir da om armenerne var bostedsregistrert per 1. januar 1992. Det andre er hvordan myndighetene praktiserte reglene overfor armenerne.

Det store flertallet av armenere forlot Aserbajdsjan⁵ før 1. januar 1992. Det betyr ikke at de selv avregistrerte seg i Aserbajdsjan. Derimot avregistrerte myndighetene mange av dem, ifølge en NGO (e-post, 2009). Av de som valgte å bli værende, var det flere som flyttet til andre steder på grunn av det spente forholdet mellom folkegruppene. Disse kom da til å bo på et annet sted enn der de formelt var bostedsregistrert.

Da flere hundretusen etniske aserere flyktet til Aserbajdsjan fra 1988 av, flyttet mange av dem inn i tomme leiligheter som var forlatt av armenere. På den tiden var alle leiligheter i statlig eie, og myndighetene ønsket kontroll over innbyggerne blant annet gjennom strenge krav til bostedsregistrering. Det var regler for hvor mange som kunne registreres på en leilighet, avhengig av leilighetens størrelse. Dersom en ny person skulle flytte inn i en leilighet, måtte dessuten de som allerede bodde der, gi sitt samtykke. Men den eller de personene som skulle gi sitt samtykke, var jo allerede reist. I praksis var det uaktuelt å oppspore de fraflyttede for å få samtykke.

En representant for en NGO (e-post, 2009) satt sentralt i Innenriksdepartementet i den aktuelle perioden. Han har videre jobbet i politiet og også en periode for IOM. Vedkommende burde derfor sitte inne med førstehånds kunnskap. Kilden opplyser at flere tilflyttede aserere som altså ikke kunne få samtykke, gikk til domstolen for å bli registrert på sin nye adresse. Domstolen ga dem medhold. Etter dette ble det i mai 1991 fattet en beslutning for å løse problemet med ny registrering. "Baku Executive Power", som i 1991 het "Baku City Nation Deputies Executive Committee", bestemte at armenere som rent faktisk hadde flyttet, skulle avregistreres. Dette altså for å gi plass for registrering av de nyankomne asererne. Kilden presiserer at dette ikke gjaldt de armenerne som fortsatt bodde på sine registrerte adresser. Det

⁴ § 5 første ledd, nr. 1 og 2 lyder, i engelsk oversettelse:

The following persons shall be considered citizens of the Azerbaijan Republic:

1) Persons who had citizenship of the Azerbaijan Republic by the day of enactment of this Law (basis: persons who have been registered in a place of residence in the Azerbaijan Republic up to the day of entry into force of this Law);

2) Persons who are not citizens of the Azerbaijan Republic or other state and had a registered residence in the Azerbaijan Republic by January 1, 1992 (Statsborgerskapsloven 1998).

Loven skiller altså mellom de som var "statsborgere" i sovjetrepublikken Aserbajdsjan og de som var "ikke-statsborgere", men likevel bodde i Aserbajdsjan. Hvem som var "statsborger" i sovjetrepublikken Aserbajdsjan, ble regulert av loven i sovjetrepublikken Aserbajdsjan. De som var "statsborgere" i Aserbajdsjan, og det var de aller fleste, fikk automatisk statsborgerskap dersom de var registrert i Aserbajdsjan da statsborgerskapsloven (1998) trådte i kraft. "Ikke-statsborgere" måtte være registrert per 1. januar 1992 og dessuten sende inn en søknad ikke senere enn ett år etter lovens ikrafttreden høsten 1999. Dersom de overholdt disse kriteriene, skulle de ha rett til aserbajdsjansk statsborgerskap (Internasjonal organisasjon B i Baku, e-post 2009; e-post 2010).

⁵ Nagorno-Karabakh og områdene rundt holdes her utenfor, selv om de formelt sett er en del av Aserbajdsjan. Her bor det som sagt nesten bare armenere.

Respons Aserbajdsjan: Registrering og statsborgerskap for etniske armenere

var "Apartment Operation Institution" som utarbeidet listene over aktuelle fraflyttede leiligheter og ga listene til Innenriksdepartementet. Beslutningen eller direktivet ble etter hvert gjort landsomfattende. Ifølge kilden var det i 1995 fremdeles noen armenere som hadde forlatt landet som ikke var avregistrert. Det ble derfor sendt ut en ordre til de lokale politikamrene om å avregistrere disse.

Landinfo konsulterte også fire andre kilder, en advokat, en menneskerettighetsorganisasjon og to internasjonale organisasjoner, om påstanden om at fraflyttede armenere faktisk ble avregistrert. At det skulle ha vært et direktiv om avregistrering, er ukjent for disse fire kildene. Menneskerettighetsorganisasjonen og de to internasjonale organisasjonene stiller seg uforstående til innholdet i påstanden. Advokaten hevder at myndighetene strøk folk som hadde flyttet, fra registrene.

Alle kildene Landinfo konsulterte, er enige om at etniske armenere som var bostedsregistrert 1. januar 1992, og fortsatte å bo på sitt faste sted, ikke ble avregistrert. Dermed skulle de også ha fått aserbajdsjansk statsborgerskap. Kildene spriker med hensyn til hva som skjedde med de som ble eller var avregistrert før 1. januar 1992. Tre kilder hevder at disse ikke skulle eller ville få statsborgerskap automatisk, én kilde (NGOen) henviser til statsborgerskapsloven og hevder at avregistreringen ikke skulle ha innvirkning på spørsmålet om statsborgerskap. En femte kilde (menneskerettighetsorganisasjonen) henviser til Konstitusjonen (1995) som sier at de som er født i Aserbajdsjan, har rett til statsborgerskap.

Alle kildene, bortsett fra NGOen, synes samstemte om at armenere som ikke har gyldige aserbajdsjanske reisedokumenter, vil kunne få problemer med å reise inn i Aserbajdsjan og deretter få problemer med å oppnå aserbajdsjansk statsborgerskap. NGOen uttaler bare at alle som returnerer til Aserbajdsjan, og er født i Aserbajdsjan, kan få ID-dokumenter som bekrefter aserbajdsjansk statsborgerskap.

Appendiks

De ulike kildenes vektlegging

Landinfo var i kontakt med fem sentrale kilder. Alle ønsket å være anonyme. Flere av dem ga uttrykk for at det er en del uklarheter rundt hva som egentlig skjedde med de etniske armenerne i årene etter 1988 med hensyn til registrering og statsborgerskap. Kildene har ulikt ståsted. Deres vektlegging og resonnement er da også noe forskjellig. Vi finner det derfor riktig å ta med mer detaljert hva den enkelte kilde legger vekt på.

En NGO

NGOen (e-post, 2009) hevder at avregistreringen av de utflyttede armenerne ikke hadde noen betydning for deres rett til statsborgerskap. Kilden henviser til statsborgerskapsloven som sier at ingen kan bli fratatt sitt statsborgerskap. Men samtidig sier kilden selv at statsborgerskapsloven som er fra 1998, jo ikke hadde trådt i kraft i det aktuelle tidsrommet da armenerne ble avregistrert. Kilden hevder videre at ifølge statsborgerskapsloven har de armenere som forlot landet i perioden 1988–1991, sine statsborgerskapsrettigheter i behold, og henviser igjen til loven fra 1998. Alle som er født i Aserbajdsjan, skal etter retur kunne få identifikasjonspapirer som bekrefter statsborgerskap. Men statsborgerskapslovens § 5 synes klar på at det avgjørende for statsborgerskap, er stedet for bostedsregistrering per 1. januar 1992. Nå kan det hevdes at formelt sett er NGOens uttalelse om det å miste statsborgerskapet

riktig, fordi personer som ikke ble statsborgere 1. januar 1992, heller ikke senere kan miste noe de ikke har. Men det er neppe det som er kildens poeng.⁶ Landinfo har forgjeves forsøkt å få kilden til å utdype hva han legger i at avregistreringen ikke skulle ha noe å si for muligheten til statsborgerskap.

En advokat

En annen kilde, en advokat (e-post, 2009), har migrasjon som sitt spesialfelt. Han regnes som en solid fagperson. I likhet med de andre kildene, er han klar på at alle som bodde og var permanent bostedsregistrert i Aserbajdsjan per 1. januar 1992, hadde rett til aserbajdsjansk statsborgerskap. Kilden hevder at myndighetene i praksis regelrett strøk folk som hadde flyttet fra registreringslistene, selv om dette var i strid med loven. Og uten slik registrering var det svært vanskelig å få aserbajdsjansk statsborgerskap (etter det sovjetiske). Kilden hevder at dersom en person ikke var bostedsregistrert i Aserbajdsjan per 1. januar 1992, men levde og var bostedsregistrert i for eksempel Russland i mer enn seks måneder, så ble hans aserbajdsjanske statsborgerskap automatisk opphevet. Denne opplysningen kan synes å stå i kontrast til NGOens påstand. For ifølge NGOen skal det ikke være mulig å bli fratatt statsborgerskapet dersom man først har fått det. På den annen side kan advokaten også forstås dit hen at personen heller ikke var registrert før 1. januar 1992. I så fall skulle han ikke ha blitt aserbajdsjansk statsborger i det hele tatt, dersom registrering var et vilkår for aserbajdsjansk statsborgerskap. Dersom en person som har mistet sitt statsborgerskap etter mer enn seks måneder utenlands ønsker/ønsket å bli aserbajdsjansk statsborger igjen, måtte han gå igjennom en krevende prosedyre. For etniske armenere er/var det i en slik situasjon i praksis umulig å oppnå statsborgerskap, ifølge advokaten.

En menneskerettighetsorganisasjon

En tredje kilde, en menneskerettighetsorganisasjon i Aserbajdsjan (e-post 2009; e-post 2010), påpeker at statsborgerskapsloven ikke åpner for å frata folk statsborgerskap. Og lovens § 5 annet ledd sier uttrykkelig at personer som var registrert i Aserbajdsjan per 1. januar 1992, har rett til statsborgerskap. Kilden trekker også fram en langt nyere beslutning fra 2003 fra Konstitusjonsdomstolen som slår fast at personer uten bostedsregistrering likevel har krav på ID-dokumenter, som igjen viser til statsborgerskap. Dette kan de få på det siste stedet de var bostedsregistrert. Adressen i dokumentet blir da det aktuelle politidistriktet. Kilden trekker også fram en dom fra Konstitusjonsdomstolen i 1999. Den sier at det å frata folk passregistrering, og dermed statsborgerskapet, fordi de ikke har bodd på sin permanente bostedsadresse de siste seks månedene, er i strid med Konstitusjonen (1995). Samtidig hevder kilden at det finnes flere eksempler på at myndighetene ikke tar hensyn til denne dommen i praksis. Kilden hevder at det er en konflikt mellom Konstitusjonen og statsborgerskapsloven. De facto tillater statsborgerskapsloven å nekte statsborgerskap til de som ikke var registrert per 1. januar 1992. Konstitusjonen på sin side sier i §§ 52 og 53 at folk som er født i Aserbajdsjan, har krav på statsborgerskap.

⁶ Fram til 1992 var alle innbyggerne i Aserbajdsjan, armenere som aserere, som kjent sovjetiske statsborgere.

En internasjonal organisasjon A

En internasjonal organisasjon A i Aserbajdsjan som er sentral i spørsmål om migrasjon (intervju 2004; e-post 2009), understreker at det ofte er et stort sprik mellom de formelle reguleringene og praksis. Helt avgjørende spørsmål etter kildens vurdering er hvem som bestemmer over registreringslistene, hva som ble ødelagt og hva som ble beholdt etter Sovjetunionens sammenbrudd. Dette er imidlertid spørsmål som det etter kildens mening ikke finnes klare svar på. Kilden presiserer at dersom en etnisk armener har forlatt landet og det ikke finnes skriftlig dokumentasjon på registrering/bosted, har vedkommende få eller ingen sjanser til å oppnå statsborgerskap i Aserbajdsjan.

En internasjonal organisasjon B

En internasjonal organisasjon B i Aserbajdsjan som er sentral i spørsmål om migrasjon (e-post 2009; e-post 2010), framhever at det skal være en klar sammenheng mellom registrering og vilkår for statsborgerskap, ifølge statsborgerskapsloven. De som ble avregistrert før 1. januar 1992, har ikke krav på statsborgerskap, ifølge kilden.⁷

En utredning fra en lokalt ansatt jurist i en internasjonal organisasjon B i Aserbajdsjan understreker at statsborgerskapsloven trådte i kraft 30. september 1998. Ifølge lovens § 5 første ledd er det et krav at en person som ble automatisk statsborger 1. januar 1992, fortsatt skal være registrert den dagen statsborgerskapsloven trådte i kraft. Dersom en person var blitt avregistrert i Aserbajdsjan før 30. september 1998, ville han heller ikke få beholde statsborgerskapet. Juristen henviser til bostedsregistreringsloven (1996). I denne lovens § 9 er det listet opp situasjoner der registrering kan bli kansellert:

- 1) if he/she changes the residential place – according to the information of the appropriate state body on registration in a new residential place;*
- 2) if he/she chooses a residential place in other country - according to the information of the appropriate state body;*
- 3) if he/she is deprived of his/her liberty – according to the forceful sentence of the court;*
- 4) if he/she was died or he/she was announced as died in the court decision - according to the information of the appropriate state body on record of the death fact;*
- 5) if he/she is dismissed from the residential place or his/her use right on residential place is terminated – according to the forceful decision of the court;*
- 6) if it is clarified that the documents or information which were base for the registration are not truth or the official violated the law during the registration – according to the forceful decision of the court.*

If the national of Azerbaijan Republic chooses the residential place in other country, he/she is to submit his/her identification card to the appropriate state body in order to keep it (Bostedsregistreringsloven 1996).

⁷ Kilden opplyser at den har forsøkt å få pålitelig og klar informasjon fra myndighetene, NGOer og fra lokalt ansatte i internasjonale organisasjoner i Aserbajdsjan. Dette viste seg å være vanskelig.

Internasjonal organisasjon B sier altså at selv om en person fikk statsborgerskap per 1. januar 1992, ser det ut til at han kunne miste det fram til 30. september 1998, dersom han i denne perioden avregistrerte seg eller ble avregistrert. Samtidig sier statsborgerskapslovens § 2 første ledd, under henvisning til Konstitusjonen, at ingen kan bli fratatt statsborgerskapet. Statsborgerskapsloven trådte i kraft nettopp 30. september 1998, og kan forstås dit hen at det er etter denne datoen det ikke er mulig å bli fratatt statsborgerskapet. Kilden selv trekker fram § 8 i statsborgerskapsloven (1998). Her heter det at det å bo og å være registrert i utlandet, ikke er grunnlag for å oppheve statsborgerskap. § 8 i statsborgerskapsloven (1998) kan altså synes å være i konflikt med § 5 om krav til registrering. Kilden antar at denne bestemmelsen (§ 8) gir en person som var aserbajdsjansk "statsborger" i sovjetrepublikktiden, beskyttelse mot automatisk å bli fratatt statsborgerskapet.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

Referanser

Skriftlige kilder:

- [Bostedsregistreringsloven] (1996, 4. april). *Law of Azerbaijan Republic on Registration According to the Place of Residence and Sojourn*. Baku: President of Azerbaijan Republic. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4417f1f21b.html> [lastet ned 2. februar 2011]
- [Konstitusjonen] (1995, 12. november). *Constitution of the Azerbaijan Republic*. Baku: Government of Azerbaijan Republic. Tilgjengelig fra <http://www.un-az.org/doc/constitution.doc> [lastet ned 2. februar 2011]
- [Law on entry] (1994, 14. juni). *Law of the Azerbaijan Republic. About exit from the Country, entry into the Country, and about Passports*. Baku: President of Azerbaijan Republic. Tilgjengelig fra <http://www.travel-images.com/az-law-entry.html> [lastet ned 14. desember 2010]
- *Rules for Examination of Issues concerning Azerbaijani Citizenship and their Resolution* (1999, 30. august). Baku: President of Azerbaijan Republic. Tilgjengelig fra http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/nationality/National%20legislation/AZERB%20AIJAN%20Regulation%20Citizenship_ENG.pdf [lastet ned 2. februar 2011]

Respons Aserbajdsjan: Registrering og statsborgerskap for etniske armenere

- [Statsborgerskapsloven i Aserbajdsjan](1998, 30. september). *The Law of the Azerbaijan Republic. On Citizenship of the Azerbaijan Republic*. Baku: President of the Azerbaijan Republic. Tilgjengelig via Refworld <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b52717.html> [lastet ned 14. desember 2010]
- Transparency International (2009). *Corruption Perceptions Index 2009*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009/cpi_2009_table [lastet ned 1. februar 2011]
- U.S. Department of State (2010, 11. mars). *2009 Human Rights Report: Azerbaijan*. Washington, DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eur/136020.htm> [lastet ned 23. november 2010]

Muntlige kilder:

- Advokat i Baku. E-post 6. november 2009.
- Internasjonal organisasjon A i Baku. Møte i Baku 2004 og e-postutveksling juni 2009.
- Internasjonal organisasjon B i Baku. E-postutveksling juni 2009 – desember 2010.
- Menneskerettighetsorganisasjon i Baku. E-postutveksling mai 2009 – desember 2010.
- NGO. E-postutveksling mai 2009 – juni 2009.

© Landinfo 2011

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.